

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu

zákona, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů

I. Úvod

Navržené změny zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jsou nezbytné pro dosažení vyšší přehlednosti právní úpravy a její interpretační jednoznačnosti, zlepšení mezinárodní spolupráce České republiky ve výzkumu a vývoji, zjednodušení a zpřehlednění poskytování podpory výzkumu, vývoje a inovací, včetně zefektivnění veřejných soutěží a s tím související snížení administrativní zátěže. Navrhovaná změna zákona také přinese zvýšení právní jistoty v případě některých oblastí, které dosud zákonem nebyly výslovně upraveny. Rovněž se projevila potřeba vyjasnit některé dílčí, zákonem dosud výslovně neupravené otázky (například otázku podpory infrastruktury) a zjednodušit některé postupy prováděné podle tohoto zákona (zejména provádění veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích), a to s ohledem na snižování administrativní zátěže.

Uvedené problémy se stávajícím zněním navržená novela v mnoha ohledech úspěšně řeší. Zůstaly však nedořešeny některé problémy formulované v připomínkovém řízení jak Ministerstvem průmyslu a obchodu, tak zejména Konferencí rektorů.

Komise RIA posoudila návrh na svém jednání dne 12. dubna 2013 za účasti předkladatele, kterému sdělila následující připomínky uvedené v bodě II., na jejichž základě doporučila dopracování Závěrečné zprávy RIA. Toto stanovisko bylo vypracováno k dopracované verzi RIA předložené předkladatelem.

II. Připomínky a návrhy změn

Připomínky se dotýkaly především části A Důvodové zprávy – tj. Zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA).

1. V popisu cílového stavu autor důvodové zprávy uváděl jednou větou: *Cílem návrhu zákona je provedení dílčích změn zákona, které povedou zejména k celkovému zjednodušení a zpřehlednění zákona, zohlednění praktických zkušeností s aplikací zákona a odstranění interpretačních problémů, jakož i formulačních a lingvistických nedokonalostí, posílení mezinárodní spolupráce České republiky ve výzkumu, vývoji a inovacích a zjednodušení některých postupů prováděných podle tohoto zákona, včetně snížení administrativní zátěže.* Komise RIA doporučila popis cílového stavu rozvést a konkretizovat.
2. Hodnocení rizika bylo provedeno jednou větou, která se o konkrétních rizikových faktorech vůbec nezmiňovala. Komise RIA doporučila jednotlivá rizika popsat a upřesnit cesty jejich odstranění.
3. Variantní řešení nebyla prakticky v RIA vůbec uvažována, natož varianty, které nabízí úspěšná zahraniční praxe. RIA pracovala pouze s variantou „nulovou“ a variantou vágně popsanou větami z úvodu Důvodové zprávy. Komise RIA proto doporučila uvést další možné varianty, čerpající například z dobrých příkladů ze zahraničí.
4. Za nedostatečné Komise RIA shledala i vyhodnocení nákladů a přínosů. Konstatování, že: *„- Přijetí Varianty I. nepřinese dopady na výdaje státního rozpočtu.... Návrh nemá dopad na jiné veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí, sociální oblast, na životní prostředí ani na rovné postavení mužů a žen...“*, neodpovídalo skutečnosti. Zejména přínosy novely bylo možné hodnotit konkrétněji. Snížení nákladů, spojených se zrušením odborných komisí RVVI, bylo také možno konkretizovat. Komise RIA proto doporučila hodnocení RIA v tomto smyslu dopracovat.
5. V návrhu řešení autor hodnocení RIA konstatoval, že: *„Za nejvhodnější řešení se považuje Varianta I. - přijetí návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.“* Nebyly ale vůbec uvedeny důvody, proč se pracovalo jen s jednou variantou a proč právě bylo předloženo toto řešení. V RIA postrádala Komise uvedení informací, jak byla zvolená varianta projednána s dotčenými subjekty a jak byly vypořádány připomínky. Čas pro diskusi byl omezen pouze na 14 dní. Komise RIA požádala, aby v tomto byla analýza dopadů doplněna o podrobnější popis způsobu vypořádání připomínek vznesených v připomínkovém řízení, především zásadních připomínek Konference rektorů, Ministerstva průmyslu a obchodu a dalších a zda bylo u navrženého řešení dosaženo konsenzu.
6. Implementace doporučené varianty byla popsána jen vágně, proto Komise RIA doporučila uvést alespoň konkrétní instituce odpovědné za implementaci jednotlivých procesů upravených předloženou novelou.
7. Komise dále uvedla několik poznámek přímo k textu novely, který obsahuje změny vůči původnímu znění:
 - a) Na samém konci 2. paragrafu na str. 6 v bodu m) se uvádí, že odůvodňovat musí příjemce. Komise RIA doporučila, aby RIA obsahovala odhad přímých (finančních) a nepřímých (časových) nákladů na straně příjemce na toto odůvodňování.

b) Str. 17: Zde byla zcela přeformulována část o využívání výsledků VaV. Komise RIA se domnívala, že se nejednalo pouze o formulační ujasnění a proto žádala explicitně uvést, zda tato změna bude či nebude mít finanční dopad na některé druhy subjektů a pokud bude mít, tak uvést druhy dopadů a odhad jejich rozsahu. U tohoto by Komise RIA očekávala vyčíslení finančních toků, počtu smluv atd.

c) Str. 20: Změny ve způsobech "prokazování" dle pohledu Komise RIA mohly vést ke snížení nákladů na straně uchazečů, ale také způsobit nárůst zjišťování na straně zadavatelů. Komise RIA uvedla, že RIA by k tomu měla dát explicitní informaci, jelikož i snížení nákladů by se mělo vyčíslit jako (žádoucí) dopad nové regulace.

d) Str. 37: Komise RIA konstatovala, že zrušením vyjmenovaných odborných komisí se potenciálně sníží přímé náklady, ale na druhé straně mohou náklady také růst, pokud bude vznikat mnoho nových ad hoc komisí nebo se budou odborné služby externě nakupovat. Tyto náklady doporučila Komise RIA přibližně vyčíslit.

Komise RIA doporučila předkladateli zohlednit výše uvedené připomínky vzhledem ke strategickému významu podpory výzkumu a inovací, které předkladatel přislíbil do Závěrečné zprávy RIA dopracovat a dopracovanou verzi předložil zpravodajovi k opětovnému posouzení.

III. Závěr

Na základě předložení a posouzení dopracované RIA doporučuje komise Závěrečnou zprávu RIA s ch v á l i t.

Vypracovali:

Prof. Ing. Petr Moos, CSc.

Doc. Ing. Daniel Münich, Ph.D.

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc., v.r.
předseda komise